

บ้านถ้ำเสือ

ชื่อแหล่ง บ้านถ้ำเสือ

ที่ตั้ง หมู่ 3 บ้านถ้ำเสือ ตำบลแก่งกระเจาน อำเภอกำแพงกระเจาน จังหวัดเพชรบุรี

เส้นทางเข้าสู่แหล่ง : ใช้เส้นทางถนนเพชรเกษม แยกเข้าอำเภอกำแพง ใช้ทางหลวงหมายเลข ๓๑๘๗ ผ่านเขื่อนเพชร แล้วใช้ทางหลวงหมายเลข 3499 ตรงไปยังอำเภอกำแพงกระเจาน ก่อนถึงอำเภอกำแพงกระเจาน มีทางแยกทางซ้าย เป็นเส้นทางสายหนองหงส์-หนองกระทุ่ม ใช้เส้นทางนี้ไปประมาณ ๖ กิโลเมตร จะไปบรรจบกับทางหลวงชนบทสาย พบ 4007 ใช้เส้นทางนี้ไปประมาณ 500 เมตร เลี้ยวขวาใช้เส้นทางเข้าหมู่บ้านข้ามแม่น้ำเพชรบุรี ไปตามเส้นทางนี้ประมาณ 2.6 กิโลเมตร แหล่งจะอยู่ทางซ้ายของถนนห่างจากถนนประมาณ 300 เมตร

สภาพภูมิศาสตร์และสิ่งแวดล้อม :

สภาพภูมิศาสตร์ : พื้นที่เนินลูกคลื่นลอนลาดเชิงเขา ริมแม่น้ำเพชรบุรีฝั่งทิศตะวันตก ทางด้านทิศตะวันตกของแหล่งเป็นพื้นที่ภูเขาได้แก่ เขาถ้ำเสือ ซึ่งเป็นภูเขาหินปูนวางตัวในแนวเหนือใต้

แหล่งน้ำ : แม่น้ำเพชรบุรี อยู่ทางทิศตะวันออกของแหล่ง แม่น้ำเพชรบุรีช่วงที่ไหลผ่านบริเวณนี้เป็นตอนที่อยู่ใต้เขื่อนแก่งกระเจาน นอกจากนี้ยังมีลำห้วยขนาดเล็กไหลเขาถ้ำเสือ มาบรรจบกับแม่น้ำเพชรบุรีบริเวณแหล่งด้วย อยู่ทางทิศเหนือของจุดที่พบโบราณวัตถุหนาแน่น

ประวัติการค้นพบ : พื้นที่เดิมเป็นป่า มีการเข้ามาใช้พื้นที่ทำการเกษตรประมาณกว่า 50 ปีมาแล้ว เมื่อประมาณปลายเดือนสิงหาคม พ.ศ. 2552 มีการไถปาดเนินดินด้านที่ติดกับแม่น้ำ เพื่อทำทางเข้าไร่ ภายหลังเมื่อฝนตกกัดเซาะเนินดินทำให้มีโบราณวัตถุถูกน้ำพัดพาลงมาปรากฏอยู่บนผิวดินบริเวณชายเนินที่ถูกไถปาดออกไป ชาวบ้านหมู่ที่ 3 บ้านถ้ำเสือ ตำบลแก่งกระเจาน อำเภอกำแพงกระเจาน จังหวัดเพชรบุรี พบเห็นเมื่อราวต้นเดือนตุลาคม พ.ศ. 2552 จึงได้แจ้งให้องค์การบริหารส่วนตำบลแก่งกระเจานเข้าไต่ถามการตรวจสอบเบื้องต้น พบชิ้นส่วนกระดูกและชิ้นส่วนโบราณวัตถุ จึงได้ประสานมายังสำนักศิลปากรที่ 1 ราชบุรี เพื่อขอให้จัดส่งเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องเข้าไต่ถามการตรวจสอบโบราณวัตถุ สำนักศิลปากรที่ 1 ราชบุรี ได้มอบให้กลุ่มโบราณคดีดำเนินการ คณะจากกลุ่มโบราณคดี ประกอบด้วย นางสาวพุง วงษ์น้อย นักโบราณคดีชำนาญการ นางสุรียา สุตสวาท นักโบราณคดีชำนาญการ นางทิพรดา คงเสือ พนักงานดูแลโบราณสถาน และนายวัลลภ คอนเมฆ พนักงานขับรถยนต์ ได้เดินทางไปตรวจสอบพื้นที่ดังกล่าว เมื่อวันที่ 8 ตุลาคม 2552 โดยได้ประสานกับองค์การบริหารส่วนตำบลแก่งกระเจาน เพื่อจัดเจ้าหน้าที่นำเข้าสู่พื้นที่ ซึ่งมีนายเจริญ นกวรรณ นายกองกำกับการบริหารส่วนตำบลแก่งกระเจาน และนายยอด ผ่องภักดิ์ หัวหน้าส่วนโยธา องค์การบริหารส่วนตำบลแก่งกระเจาน ร่วมตรวจสอบพื้นที่พร้อมกับคณะสื่อมวลชน

สภาพปัจจุบัน บริเวณที่พบโบราณวัตถุ บริเวณแรก เป็นเนินลูกคลื่นลอนลาด ขนาดเนินกว้างประมาณ 20 เมตร ยาวประมาณ 300 เมตร สูงจากพื้นที่ขายน้ำประมาณ 4-5 เมตร ชายเนินทางด้านทิศตะวันออก ถูกไถปาดออกไปเพื่อทำทางเข้าไร่ตลอดทั้งเนิน เมื่อน้ำฝนกัดเซาะเนินดินทำให้มีโบราณวัตถุถูกน้ำพัดพาลงมาปรากฏอยู่บนผิวดินบริเวณที่ถูกไถปาดออกไป ทำให้ชาวบ้านพบเห็นโบราณวัตถุแล้วนำมากองรวมกันไว้ ส่วนบนเนินเดิมมีต้นไม้ขึ้นอยู่ แต่มีการปรับพื้นที่เพื่อทำการเกษตรกรรม ทำให้ต้นไม้ถูกตัดออกไปเหลือเฉพาะบริเวณใกล้กับชายเนินด้านทิศตะวันออกที่ถูกไถปาด สภาพดินเป็นดินปนหินผุ เมื่อมีการไถพรวนด้วยรถไถทำให้โบราณวัตถุถูกไถพลิกขึ้นมาปรากฏอยู่บนผิวดิน กระจายอยู่เป็นบริเวณกว้าง และค่อนข้างหนาแน่นบริเวณใกล้กับชายเนินด้านทิศตะวันออก

บริเวณที่ 2 อยู่ทางทิศเหนือของบริเวณแรก อยู่ห่างออกมาประมาณ 200 เมตร มีลักษณะเป็นเนินดินริมแม่น้ำเพชรบุรีเช่นเดียวกัน จากการปรับพื้นที่เพื่อทำทางเข้าไร่ ทำให้ชิ้นส่วนภาชนะดินเผาถูกไถขึ้นมา

กระจายอยู่บนผิวดิน ชาวบ้านพบเห็นเก็บมากองรวมกันไว้ เป็นภาชนะดินเผาเนื้อดิน ที่มีรูปแบบและวิธีการผลิตเหมือนกับที่พบในบริเวณแรก

หลักฐานทางด้านโบราณคดี : โบราณวัตถุส่วนใหญ่ที่พบบริเวณเนินดินริมแม่น้ำเพชรบุรี เป็นชิ้นส่วนภาชนะดินเผา ปะปนอยู่กับชิ้นส่วนกระดูก ชิ้นส่วนแฉดินเผา นอกจากนี้ยังพบก้อนดินถูกความร้อนจำนวนหนึ่งด้วย

ชิ้นส่วนภาชนะดินเผา ที่พบทั้งหมดเป็นภาชนะประเภทเนื้อดิน (earthenware) แยกออกมาจากภาชนะหลายใบ เป็นชิ้นขนาดเล็กและบางชิ้นมีขนาดความกว้างมากกว่า ๕ เซนติเมตร พบทั้งชิ้นส่วนปาก ชิ้นส่วนลำตัว และชิ้นส่วนก้นของภาชนะ รูปแบบภาชนะที่พบส่วนใหญ่เป็นหม้อก้นกลม ซึ่งเป็นภาชนะที่ใช้สอยในชีวิตประจำวัน เนื้อภาชนะค่อนข้างหยาบมีส่วนผสมของทรายค่อนข้างมาก ความหนาประมาณ 0.3 – 0.5 เซนติเมตร บางชิ้นขึ้นรูปด้วยมือ มีทั้งแบบผิวเรียบขัดมัน ทาน้ำดิน และตกแต่งผิวด้วยการกดประทับ เป็นลายเชือกทาบไขว้กันไปมา เผาด้วยอุณหภูมิต่ำ ผิวนอกมีสีน้ำตาล สีดำ ชิ้นส่วนภาชนะดินเผาที่พบในบริเวณที่ 2 บางชิ้นมีความแตกต่างออกไป คือ บางชิ้นตกแต่งผิวด้วยการกดประทับเป็นลายเชือกทาบ และมีการขัดผิวจนทำให้ลื่นบางชิ้นแตกมาจากภาชนะดินเผาแบบมีเชิง

ชิ้นส่วนแฉดินเผา สีน้ำตาล-ดำ สภาพชำรุดแตก เหลือชิ้นส่วนอยู่เพียง 1 ใน 3 ลักษณะค่อนข้างแบน ด้านหน้าตัดตัดตรงทั้งสองด้าน ขอบด้านข้างโค้งมน ชิ้นรูปค่อนข้างประณีต

ข้อสันนิษฐาน

สภาพแวดล้อมของพื้นที่ตั้งแหล่งโบราณคดีเป็นเนินดินแบบลูกคลื่นลอนลาดเชิงเขาริมแม่น้ำสายใหญ่ ประกอบกับหลักฐานทางด้านโบราณคดี คือ ชิ้นส่วนภาชนะดินเผาที่ใช้เทคโนโลยีในการผลิตที่ไม่สูงนักและมีรูปแบบเป็นภาชนะที่ใช้ในครัวเรือน เทคนิคการผลิตและลวดลายที่ใช้ตกแต่งได้แก่ลายเชือกทาบนั้นเป็นรูปแบบเดียวกับที่พบในแหล่งโบราณคดีสมัยประวัติศาสตร์ที่พบในพื้นที่ต้นแม่น้ำเพชรบุรี เช่น แหล่งโบราณคดีบ้านพุไทร ตำบลห้วยแม่เพรียง อำเภอแก่งกระจาน แหล่งโบราณคดีถ้ำบ้านหนองมะค่า 4 (ถ้ำค้างคาว) ตำบลสองพี่น้อง อำเภอแก่งกระจาน แหล่งโบราณคดีถ้ำไทรหุบฉลา อำเภอแก่งกระจาน จังหวัดเพชรบุรี แหล่งโบราณคดีถ้ำบ้านวังข้าวสาร อำเภอท่ายาง จังหวัดเพชรบุรี แหล่งโบราณคดีถ้ำพระธาตุ บ้านหนองกระท่อม อำเภอห้วยหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ รวมทั้งแหล่งโบราณคดีหลายแห่งในเขตภาคกลาง เช่น แหล่งโบราณคดีถ้ำเขาขวาง แหล่งโบราณคดีศูนย์วิจัยและบำรุงพันธุ์สัตว์หนองกวาง อำเภอโพธาราม แหล่งโบราณคดีบ้านหนองแซ่เส้า อำเภอเมือง จังหวัดราชบุรี เป็นต้น ส่วนหลักฐานอีกประการหนึ่งคือ ชิ้นส่วนแฉดินเผา ซึ่งมักพบในแหล่งโบราณคดีสมัยก่อนประวัติศาสตร์เรื่อยมาจนถึงในสมัยวัฒนธรรมทวารวดี จึงสันนิษฐานในเบื้องต้นได้ว่าแหล่งโบราณคดีบ้านถ้ำเสือทั้งสองบริเวณนี้เป็นแหล่งที่อยู่อาศัยของมนุษย์สมัยก่อนประวัติศาสตร์ ในสังคมกสิกรรม ซึ่งมีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กับแหล่งโบราณคดีบ้านถ้ำเสือ และมีอายุร่วมสมัยกับแหล่งโบราณคดีในเขตต้นแม่น้ำเพชรบุรีที่อยู่ใกล้เคียงดังกล่าวข้างต้น

ภาพประกอบ :

เส้นทางเข้าสู่บริเวณชายเนินดินของแหล่งโบราณคดีบ้านถ้ำเสือ

บริเวณชายเนินดินทางทิศตะวันออกที่พบโบราณวัตถุถูกน้ำพัดพาลงมากองรวมกันไว้

บริเวณชายเนินดินที่พบโบราณวัตถุ

บริเวณชายเนินที่ลาดลงสู่ทางน้ำใกล้บริเวณแหล่งโบราณคดี

โบราณวัตถุถูกน้ำพัดพามากองรวมกันบริเวณชายเนินดินด้านทิศตะวันออกที่ถูกไถปาด

ชิ้นส่วนแวนดินเผา

ชิ้นส่วนภาชนะดินเผาแบบผิวเรียบ

ชิ้นส่วนภาชนะดินเผาลายเชือกทาบ

ชิ้นส่วนภาชนะดินเผาลายเชือกทาบ

ชิ้นส่วนปากภาชนะดินเผา

ชิ้นส่วนกระดูก

สภาพทั่วไปบริเวณเนินดินแหล่งโบราณคดีบ้านถ้ำเสือ
(บริเวณที่ 1)

สภาพพื้นที่แหล่งโบราณคดีเป็นเนินลูกคลื่นลอนลาดเชิงเขา

ชิ้นส่วนภาชนะดินเผาพบบริเวณผิวดินของแหล่งโบราณคดีบ้านถ้ำเสือ (บริเวณที่ 1)

ชั้นส่วนกระดูกสัตว์ พบบนเนินดินแหล่งโบราณคดีบ้านถ้ำเสือ (บริเวณที่ 1)

ชั้นส่วนก้อนดินถูกความร้อนพบบนเนินดินแหล่งโบราณคดีบ้านถ้ำเสือ (บริเวณที่ 1)

เนินดินแหล่งโบราณคดีบ้านถ้ำเสือ (บริเวณที่ 2)

โบราณวัตถุที่ชาวบ้านเก็บได้บางส่วนถูกนำมากองรวมกันไว้ (บริเวณที่ 2)

ชั้นส่วนภาชนะดินเผาแบบผิวเรียบและแบบที่มีการตกแต่งด้วยการกดประทับพบทั้งเนื้อบางและเนื้อหนา พบจากแหล่งโบราณคดีบ้านถ้ำเสือ (บริเวณที่ 2)